

ANDERSEN

200
GODINA

ČAROBNI VRT
i druge bajke

Maria
Pavla

ANDERSENOVE BAJKE

Knjiga 7

ČAROBNI VRT

LEPTIR

KASICA

Ilustracije: Maria Pascual

Izdavači

NIŠRO »OSLOBOĐENJE«
OOUR Izdavačka djelatnost
Sarajevo, Džemala Bijedića 185 – Izvršni izdavač

Za izdavača: Srboljub Petronijević
Glavni i odgovorni urednik: Miroslav Prstojević

ITRO »AUGUST CESAREC«
OOUR Izdavačka djelatnost
Zagreb, Prilaz JA 57

Za izdavača: Dragan Milković
Glavni urednik: Zdravko Židovec

Prijevod: Budislava Šćekić

Recenzenti: Jakov Jurišić, Lepa Špoljarić

© Copyright by Keystone

Naklada: 15.000

Prvo izdanje 1987.

Tisak: NIŠRO »Oslobođenje«
OOUR Štamparska djelatnost

Na osnovu mišljenja Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SRBiH, br.
02-413-135/86 od 25.4.1986. godine, redni broj 142 priloga 1, oslobođeno plaćanja poreza na promet

YU ISBN 86-319-0058-3
86-319-0065-6

ČAROBNI VRT

Bio jednom jedan princ, koji je u svome dvorcu imao najneobičnije knjige koje se dadu zamisliti: bijahu pune prelijepih slika, a u tekstu se govorilo o svemu što postoji na zemlji. Opisivane su države, govorilo se o gradovima, o malim selima, o planinama i rijekama. O samo jednom mjestu nije u toj knjizi bilo riječi: o Čarobnom vrtu.

Kada je princ bio mali, baka mu je pripovijedala o tome, kako su u Vrtu živjeli prvi ljudi; oni se bijahu ogriješili o zakon života u tome vrtu, jer je Žena nagovorila Čovjeka da uberu i pojedu jabuku s Drveta Znanja. Sve ostalo voće mogli su po volji uživati, a bijaše ga u izobilju. Jedino što nisu smjeli dirati bilo je Drvo Znanja, ali kako je zabranjeno voće vazda najslađe, pa tako bijaše i u to davno doba, oni ne poslušашe naredbe. Stoga budu protjerani iz Vrta. Kad je princ poodrastao počе ovako razmišljati:

— Zašto su počinili takvu nepromišljenost? Meni se to ne bi moglo dogoditi!

Princ je rastao i već je mladićem stasao, a misao o Vrtu nije ga napuštala. Jednoga jutra iziđe da prošeta šumom, udalji se više nego obično i zaluta. Spusti se i noć, a on još ne bijaše našao puta kojim bi se vratio. Nebo zastriješe oblaci; smrači se naglo i počе strašna oluja. Kiša je padala tako jako, da se za nekoliko trenutaka prinčeva odjeća posve smočila, a bijaše tako tamno, da mladić nije vidio niti gdje staje, pa je svaki čas padao na zemlju iscrpljen i klo-
nuo.

Doskora ugleda ulaz u nekakvu pećinu, osvijetljenu velikom vatrom. Pored vatre stajaše neka stara, krupna žena koja je pekla vola nabijena na ražanj.

— Ne boj se! — reče žena princu. Uđi i osuši odjeću.

Princ uđe i sjede na drva.

— Vatra me grije — reče — ali kao da je u pećini pro-
puh.

— Dakako — odgovori žena. — Ovo je Kuća vjetrova;
moji su sinovi četiri velika vjetra što caruju zrakom.

— Ne vidim ih. Gdje su? — upita princ.

— Kako mogu da znam gdje su tako nestašna djeca?
Nitko to ne zna. Odlaze nenadano, ljutnu se žana.

— Moram biti čak i gruba da bih vladala sinovima —
odgovori žena. — To su neobuzdana djeca! Ali, umijem se
snaći. Kad se naljutim, stavim ih u vreće koje vidiš na zidu i
tu ostaju dok mi ne padne na pamet da ih pustim. Pogledaj,
dolazi jedan od njih.

U pećinu uđe Sjeverni vjetar, ostavljajući trag hladnoće. Bio je u kaputu od medvjedega krzna, a velika krznena kapa pokrivala mu je glavu. Puceta na njegovoj odjeći bijahu od grāda, a s brade su mu visile ogromne ledenice.

— Ovaj mladić je moj gost — najavi majka. — Dođi i ispričaj gdje si bio.

I Sjeverni vjetar ispriča kako je došao blizu Grenlanda, kako je zastao da se odmori na jedru broda za lov na morževe i kako je stigao do Medvjedeg otoka, gdje je more bilo zaleđeno i glatko poput zrcala. Ondje je porušio kolibu nekih brodolomaca. Potom je na liticama raspuhao gnijezda ptica koje su pobjegle prestravljene; bio je i s lovcima na morževe, puhao je svom snagom pored njih i na njihov brod, gurao ledene brijegove.

— Ej, mama, pogledaj tko stiže! — iznenada će Sjeverni vjetar. — Moj brat sa zapada! Oduševljava me njegov morski miris, uvijek je prijatno hladan.

— Da — odgovori majka. — To je dobri Zefir.

Zapadni vjetar uđe u pećinu. Izgledao je divlje, a tako je bio i obučen. U ruci je držao velik drveni štap od mahagonija iz američkih šuma.

— Odakle dolaziš? — upita majka.

— Iz prašume — odgovori Zefir. — Nemaš pojma kako sam se zabavljao!

I on ispriča kako je putovao prateći tok najveće rijeke na svijetu i kako je u predahu, među jatima divljih pataka, vidio nilske konje gdje plivaju; kako je veselo puhao šumama obarajući golemo stabla, trčao iznad savane skačući, okrećući se i udarajući o kokosove palme u prolazu; kako je prestrašio stada divljih konja i kako su ona pobjegla. — Na putu sam mnogo toga doživio — završi Zefir. — Ali dosta sam vam ispričao, mama uvijek kaže da ne treba odveć govoriti o sebi.

Toga trenutka stiže i južni brat, odjeven u beduinski burnus, sa turbanom omotanim oko glave.

— Auh, ala je ovdje hladno! — požali se i nabaca dosta drva na vatru. — Vidi se da je ovdje moj sjeverni brat.

— Ovdje je tako toplo da bi i Pol mogao da se zapali — progundā Sjeverni vjetar.

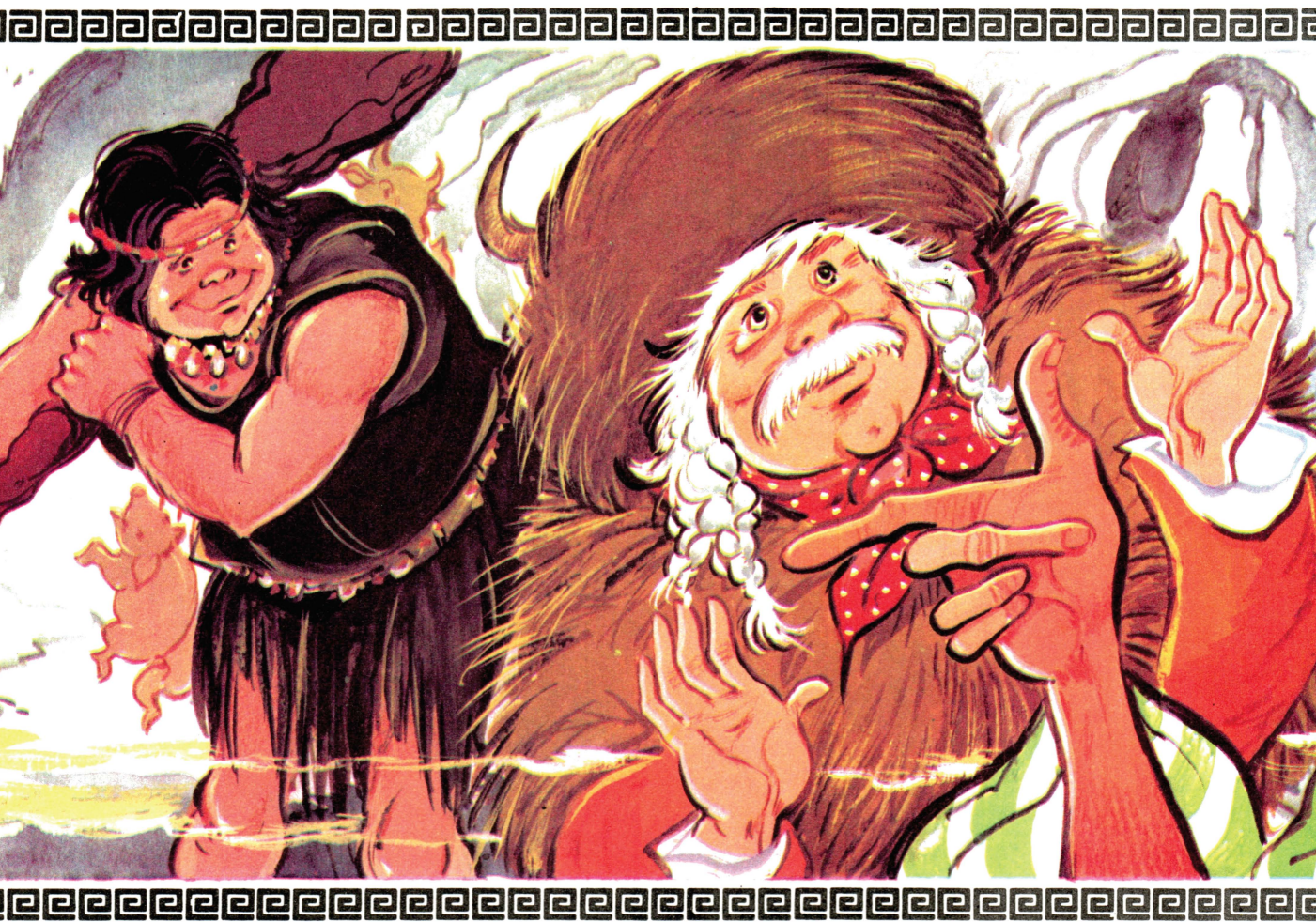
— Dobro, dobro, ne svađajte se — upade majka. — Znaite da ću vas zatvoriti u vreće ako ne budete dobri! Da vidimo, pričaj nam što se tebi dogodilo, moj južni sine.

— Išao sam u šetnju po Africi — odgovori ovaj. — Vidio sam lovce na lavove. Kad sam stigao u dolinu zelenu poput livade, svojim sam je dahom posve osušio. Nastavio sam preko pijeska, natječući se u trku s nojem, i pretrčao široku

pustinju. Usput sam naišao na karavan, puhao sam i bacao na putnike pijesak koji ih je najposlije zatrpao. Sada leže ovdje, ispod ogromne planine.

— Tebi padaju na pamet samo nevaljalstva — majka će. — Nepopravljiv si! Hajde, u vreću.

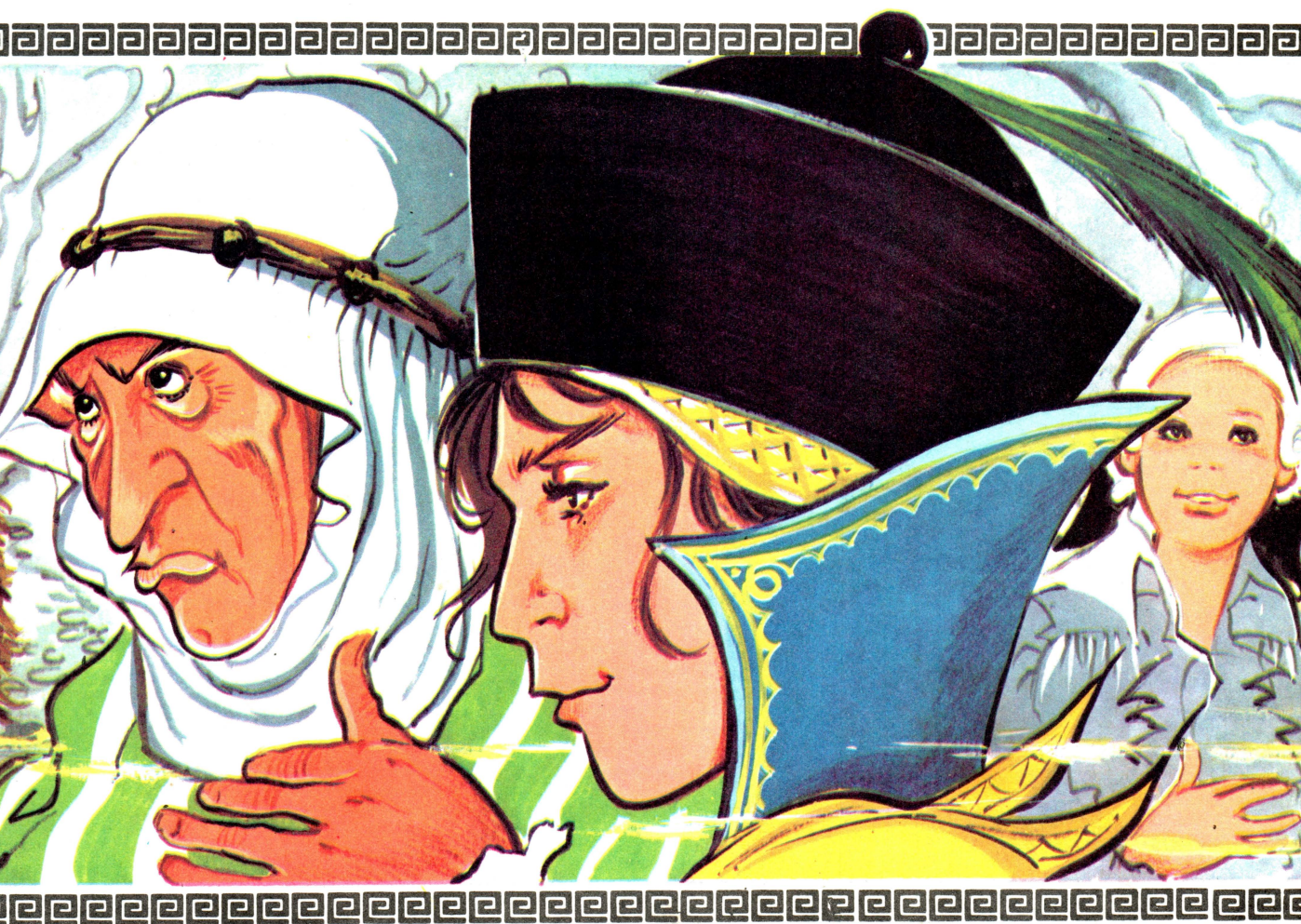
I prije nego što se strašni vjetar snašao, žena ga strpa u vreću.

Istočni vjetar uđe s više ozbiljnosti i uzdržanosti od ostalih; bio je obučen kao Kinez.

— Vidim da dolaziš iz zemlje u kojoj muškarci nose perčin — reče majka. — Mislila sam da si pohodio Čarobni vrt.

— Sutra će biti točno sto godina otkako bijah tamo — odgovori Istočni vjetar. — Sutra ću na put. Sada dolazim iz

Kine, gdje sam vidio zanimljivih stvari: kako bambusovom trskom šibaju nekoliko mandarina; bijahu u svečanu odijelu s puno odlikovanja. Nisu mijenjali izraza lica zbog kazne, prihvaćali su je sa smiješkom. Znao sam da nisu iskreni i kako bih im se narugao, zazvonio sam veselo zvonima iz porculanske kule.

— Kako si neozbiljan, sine! — izjavi majka. — Čudim se da nemaš više razuma, ti koji si toliko puta bio u Vrtu. Kad sutra budeš opet onamo pošao, bilo bi dobro da se napiješ iz Izvora mudrosti. Donesi i meni bocu te čudesne vodice!

— Naravno, majko — reče Istočni vjetar. — Učinit ću kako kažeš. Zašto si moga južnog brata stavila u vreću? Nadao sam se da će mi ispričati priču o ptici Feniks! Otvori vreću i pusti Južni vjetar, mamice! Dat ću ti nekoliko pregršti listova čaja, svježih i mirisnih, koje sam upravo ubrao. Vrlo su dobri i bili su izdvojeni za kineskog cara. Nikada nisi probala tako divan čaj.

— Kakav si ti obješenjak! — reče starica. Znaš dobro da je čaj moja slabost. Pa, dobro, pustit ću tvoga brata

Žena otvori vreću i Južni vjetar iziđe, pomalo postidjen jer je princ bio prisutan njegovu kažnjavanju.

Čim je izišao, Južni vjetar predade istočnom bratu jedan palmin list.

— Uzmi — reče mu. — Dala mi ga je sama ptica Feniks i na njemu je ispisala cijelu priču o sebi. Moći ćeš pročitati kako je ta ptica, što vlada stotinu godinu, spalila svoje gnijezdo i ostala nepomična u njemu, u plamenu i dimu, dok je vatra nije progutala. Od nje ostade samo mnogo pepela i jedno crveno jaje; iz toga jajeta ponovno je izišao Feniks,

koji će uvijek biti kraljem ptica. Kao što vidiš, priča je divna.

— Dosta ste čavrljali — upade majka. — Vrijeme je večeri.

Svi posjedaše oko jedne ogromne stijene; počеше da jedu i, kako to već biva, ubrzo razvezaše priču.

— Gdje je Čarobni vrt? — znatiželjno će princ Vjetru. Otkad znam za se raspitujem se o njemu, ali nitko mi ne zna ništa određenije kazati, a niti u knjigama nisam našao odgovora.

— Nijedan ljudski stvor to ne zna — odgovori Istočni vjetar. — Samo ja mogu da ti odgovorim i da te onamo odvedem. Dobro znaš da, otkad su tvoji preci protjerani iz njega, nijedno ljudsko biće nije nogom kročilo onamo jer Vrt je iščezao i nije ostalo ni traga od njega. Ali ja sam bio u njemu. Kao što rekoh, idem onamo svakih stotinu godina. To je čudesno mjesto, gdje smrt nikada ne dohodi. Tamo živi lijepa Vila, usred Otoka sreće. Ako hoćeš, mogu te sutra odnijeti tamo. Vjerujem da mi neće braniti da te uvedem...

— O, da, da, htio bih da me odneseš! — gorljivo će princ.

— U redu. Ali najprije se treba odmoriti, jer se radi o dugu putu — posavjetova Vjetar.

Dokora svi usnuše, dubokim snom.

Slijedećeg jutra, tek što je sunce izašlo, princ se probudi i, začuđen, shvati da je u zraku, iznad oblaka i da je na leđima Istočnog vjetra. Dolje, na zemlji, rijeke, ravnice i šume izgledale su vrlo malene.

— Dobar dan — pozdravi Vjetar princa. — Nema ništa zanimljiva u ovim ravničarskim predjelima! Bilo bi bolje da još malo odspavaš!

— Zašto me nisi probudio prije polaska? — reče princ.

— Nisam se pozdravio s tvojom majkom i braćom!

— Ne brini! Svi su tako duboko spavali, da bi bila prava šteta da smo ih omeli — odgovori Vjetar. — Zato nisam ni tebe probudio. Dobio sam na vremenu i dosta sam puta prešao.

I on poveća brzinu još više ljuljajući u prolazu granje i lišće. Onda su prešli ocean, a dok su prolazili, valovi su se dizali, pjenili i bučno se sudarali; brodovi na moru silovito su se ljuljali, skoro dotičući vodu jarbolima nalik na orahove ljuske.

Doskora zanoća, pa ispod njih zablistaju svjetla velikih gradova; i činjaše se da se pale i gase, a to ih zapravo oblak skrivaše i otkrivaše. Princu je bilo toliko uzbudljivo i lijepo,

da poželje zapljeskati, ali vjetar tako poveća brzinu, da se u posljednji tren čvrsto uhvati objema rukama kako ne bi pao.

Slijedećeg jutra Vjetar se počne spuštati ka zemlji.

— Ovo je kraj našega putovanja — reče Vjetar. — Ta gomila stijena i leda jest vijenac Himalaja, najviša točka na Zemlji.

Pa malo skrenu ka jugu i ubrzo se zrak ispuni opojnim mirisima cvijeća, smokve i naranče. Vinova loza uvijala se oko stabala drveća, nadnoseći svoje ogromne, pozlaćene grozdove nad stabljike cvijeća. Meki i zeleni travnjak, prošaran cvijećem, sličio je sagu pripremljenu za odmor. Vjetar se zaustavi na tome čudesnom mjestu i on i princ legoše na travu.

— Jesmo li već u Čarobnom vrtu? — upita princ.

— Ne — odgovori Vjetar — ali smo vrlo blizu. Vidiš li onu ogromnu zidinu? Tamo, gdje je vinova loza najviša i najgušća, ima otvor koji vodi u pećinu. Treba da prođemo kroz njū da bismo našli put koji vodi u Vrt. Nego, valjalo bi da se toplo obučeš, jer je podneblje posve drugačije: ovdje je top-

lo, ali čim prođemo nekoliko koraka, zahladit će dobrano. To je zato što ptica koja čuva ulaz u pećinu ima jedno krilo u podneblju ljeta, a drugo u podneblju zime.

— Nikada ne bih pomislio da znaš toliko stvari.

— Da, mnogo sam naučio na svojim putovanjima — odgovori Vjetar. — Mi, vjetrovi, mnogo putujemo i vidimo koješta.

Uđoše u pećinu, gdje bijaše potpuni mrak, a hladnoća je prodirala do kosti. Princ se uplašeno strese, ali tada Istočni vjetar raširi svoja krila i oslobodi svjetlost i prijatnu toplinu.

Pećina bijaše puna ogromnih ledenica koje su visjele sa stropa. Nije bilo ni stručka trave ili mahovine, a prostor se gdjegdje tako sužavao, da se teško išlo naprijed, pa su princ i Vjetar bili primorani bauljati; doskora, prostor se širio i postajao sve veći.

— Čini se kao Put smrti! — uzviknu princ.

Ali Vjetar ne odgovori, tek pokaza rukom daljinu, gdje se vidio plavičasti sjaj.

Najzad stigoše do izlaza iz pećine i nađoše se okruženi lakom izmaglicom, koja je pomalo nestajala ustupivši mjesto oblacima bijelima poput snijega. Zrak postade lak i nježan, svjež kao na visokim vrhovima i prijatnog mirisa.

Zatim prijeđoše rijeku s vodom čistom poput kristala — zlatnim srebrnim ribicama i jeguljama boje vatre, koje su miljele dnom. Ovdje — ondje rasli su lijepi lokvanji, listova duginih boja, a cvjetovi su sličili sjajnom crvenom plamenu.

Na kraju rijeke bio je mramorni most, kao čipka i tako lagan da se njihao na najmanji dašak vjetra; bio je to most koji vodi na Otok sreće, gdje bijaše i Čarobni vrt.

— Da bi prešao preko tog mosta, trebaš biti lagan kao ja — reče Vjetar.

I uze princa u ruke i prođe, gotovo ne zaljuljavši most, samo blago pomiluje lišće i cvijeće lokvanja.

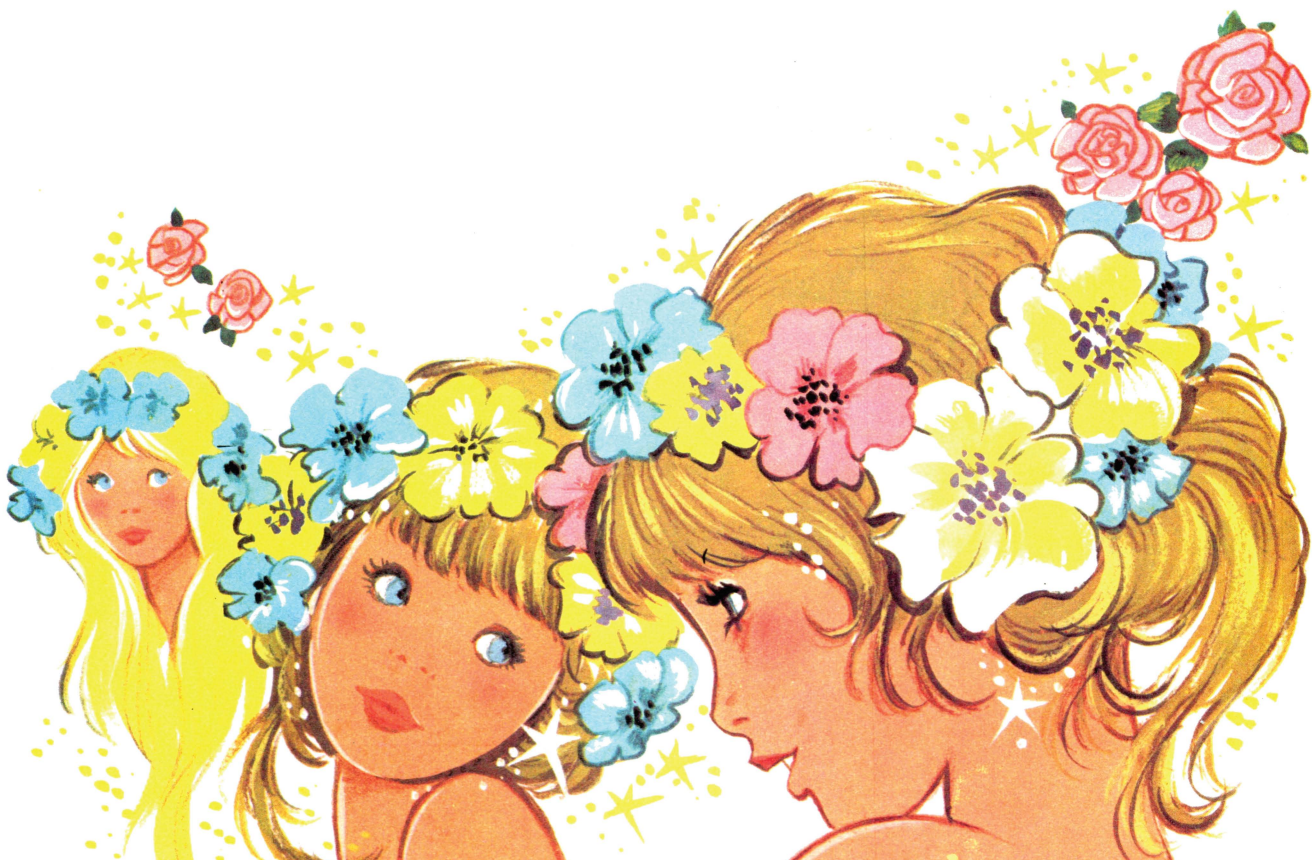
Na drugoj strani rijeke rasle su ogromne vodene biljke visoke kao palme, divovskog lišća. Drveće je malo stabla debela poput kule i visoke krošnje koje su se uzdizale u beskraj.

U daljini su se vidjele prostrane livade zelene i meke trave. Među travom je raslo najljepše i najraznovrsnije cvijeće kakvo princ nikada ne bijaše vidio. Bilo je i paprati. Miris cvijeća donosio je mir i spokoj.

— Kakva ljepota! — uzviknu princ oduševljeno.

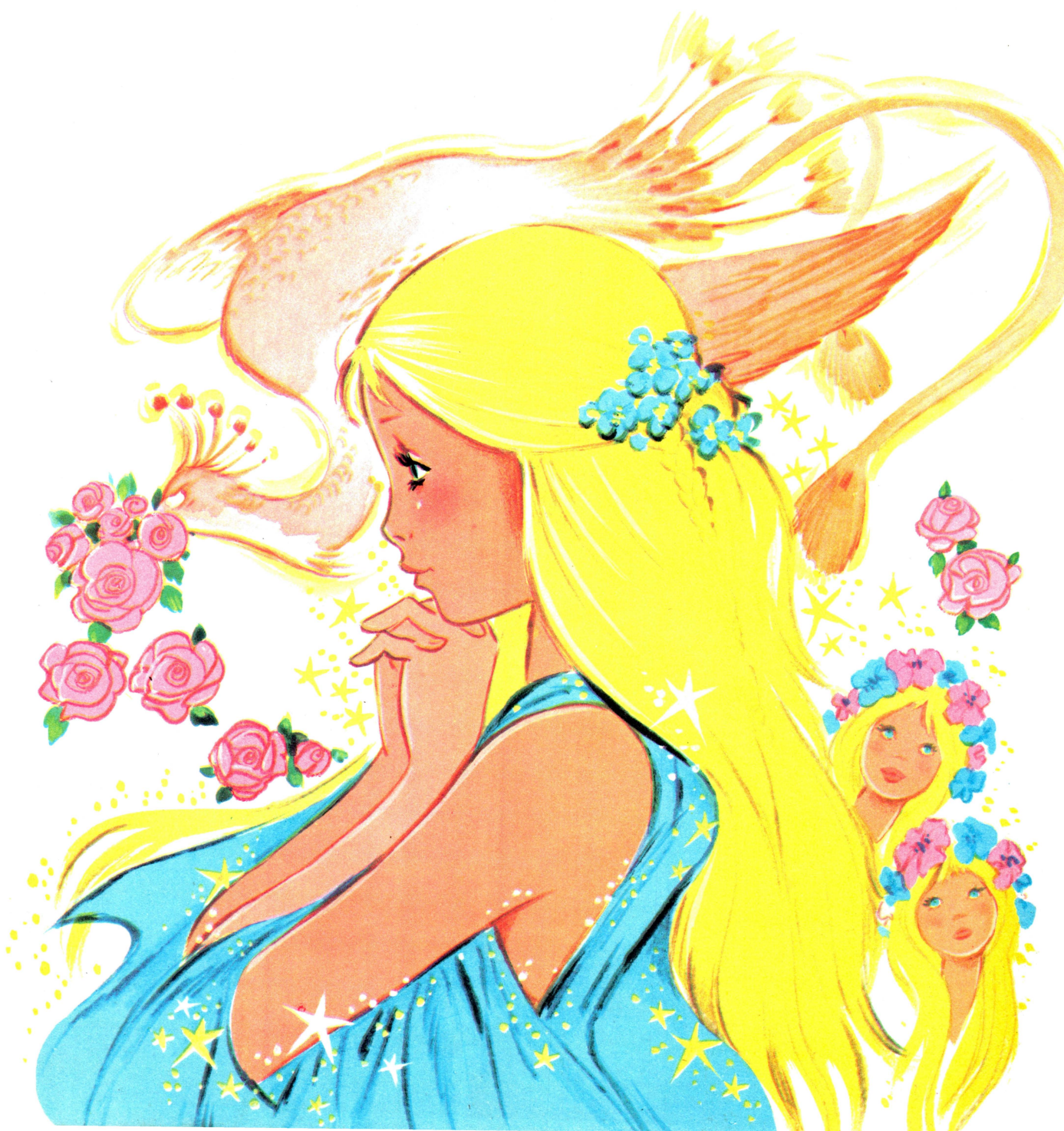
— Da — odgovori Vjetar. — Ovdje je sve u punome cvatu. Ništa nije umrlo od početka svijeta.

Onda princ vidje tigrove i lavove kako se igraju s drugim životinjama; antilope, gazele i ljupke srne veselo su skakale, miješajući se s tigrovima i leopardima, a da ovi nisu pokušavali da ih napadnu. Golubovi su slijetali na grivu lava: mnoštvo ptica pjevalo je lijepo.

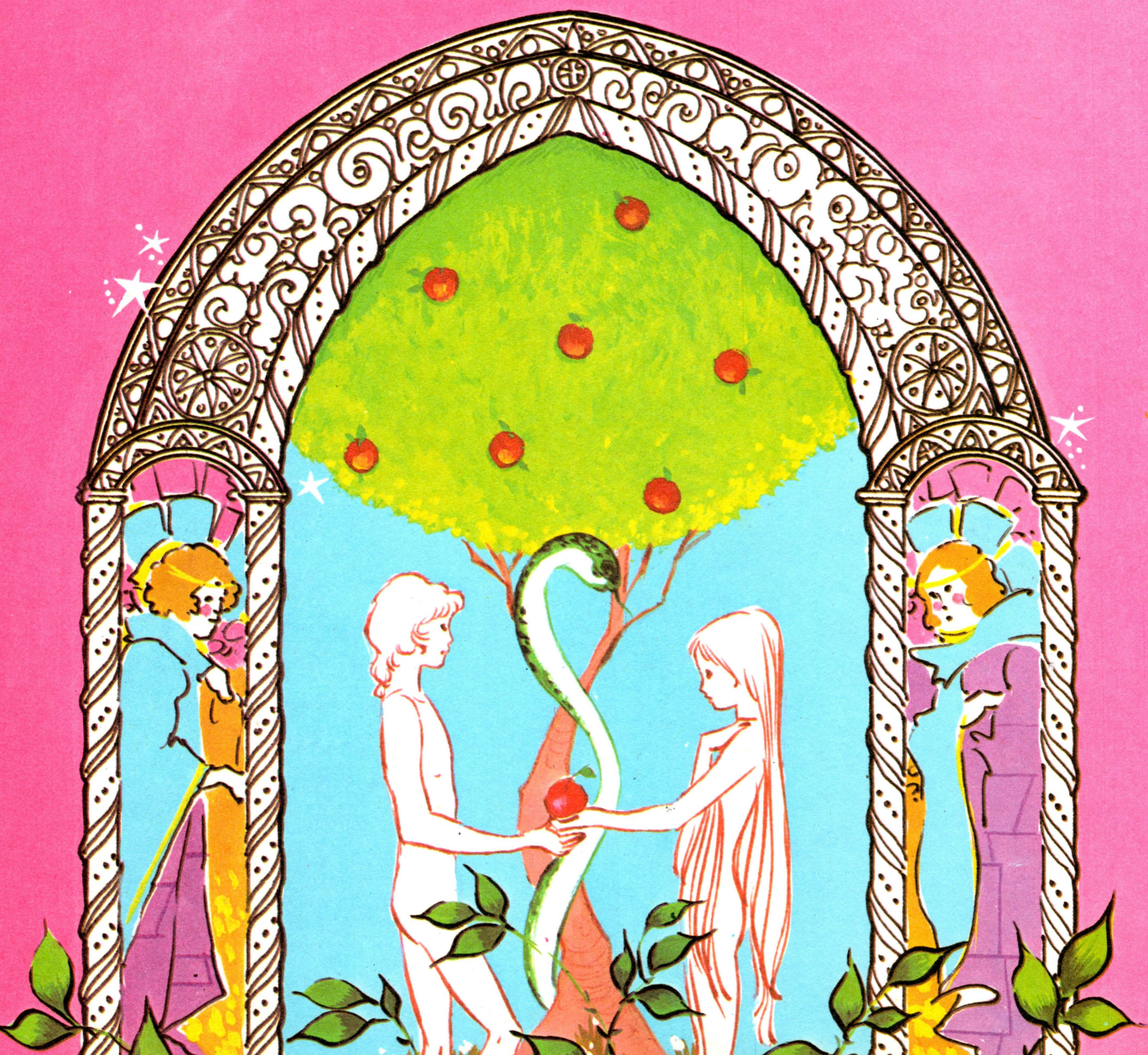

Princ je bio očaran.

Ovdje nema mržnje ni neprijateljstva — reče Vjetar.

Iznenada, stiže lijepa Vila. Bila je nasmijana lica i blaga pogleda, u blistavoj odjeći. Došla je u pratnji lijepih djevojkica, a svaka od njih je u kosi nosila ogroman dijamant, koji je treperio poput zvijezda.

Istočni vjetar pozdravi Vilu i pokloni se pred njom. Ona uzvrati ljubaznim osmijehom; potom uze princa za ruku i povede ga do dvorca. Krov dvorca bijaše u obliku cvijeta, a zidovi prozirni poput stakla.

— O! — uzviknu princ. — Mislio sam da su naši preci protjerani iz ovoga vrta.

— I jesu — odgovori Vila. — Ovo što vidiš samo je scena što se tada zbila, a potom je ostala urezana u staklu. Urezan je i čitav razvoj čovječanstva, sve što se u svijetu dogodilo od njegova postanka. Onda je povijest dala život svim zbivanjima i osobama i možeš sve vidjeti upravo onako kako se događalo u stvarnosti.

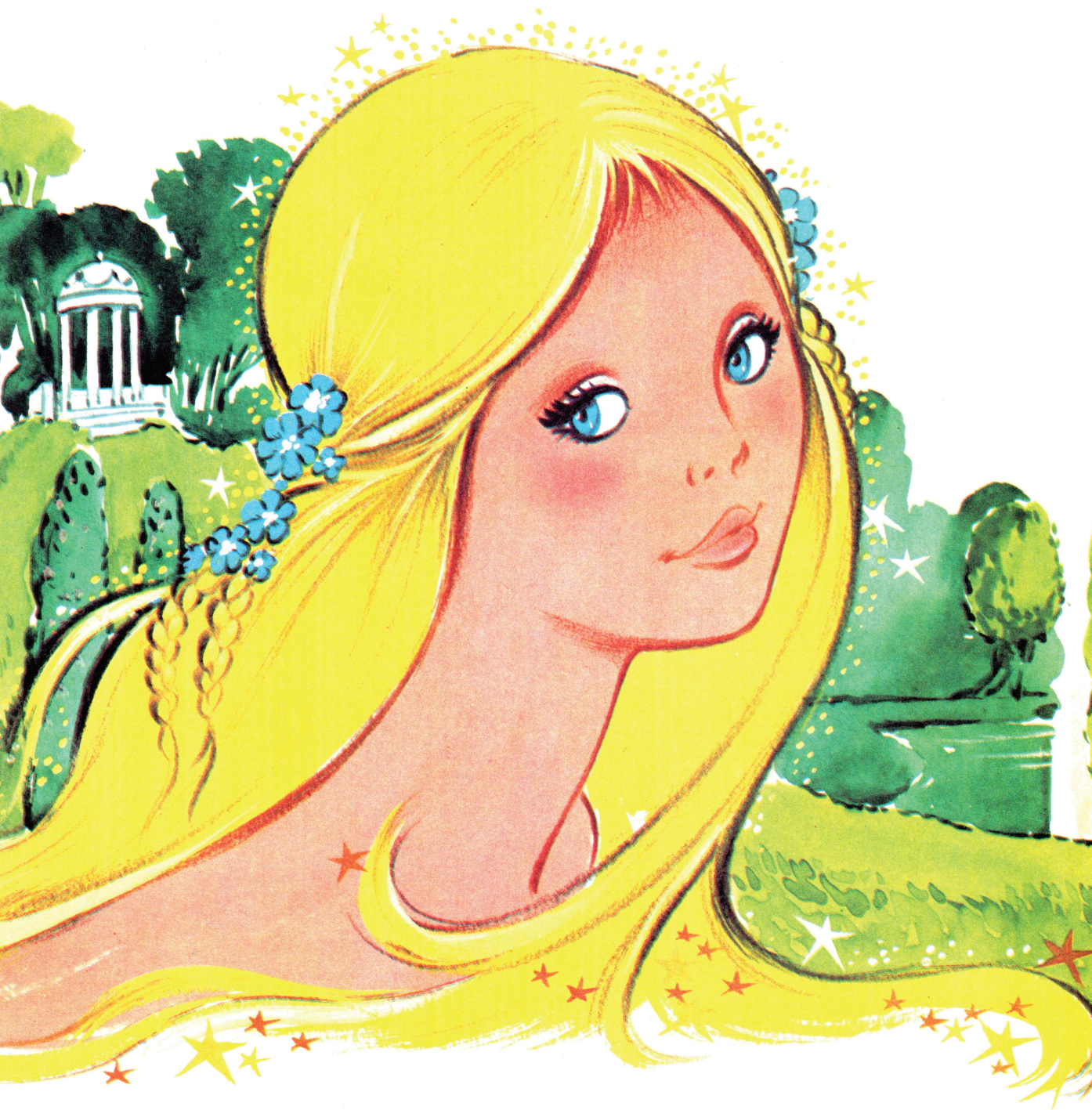
Princ otrča da pogleda kroz drugo staklo i vidje mnoge događaje iz povijesti, ljude i životinje u pokretu, kako idu ka veličanstvenoj pozornici svemira. Bilo je tako čudesno da bi princ bio tamo i ostao, ali ga Vila odvede do jedne prostrane dvorane od prozirna opala.

Pored dvorane bilo je lijepo drvo čija se lisnata krošnja bijaše spustila gotovo do zemlje; među lišćem bilo je mnoštvo zlatnih jabuka, velikih i malih, a na vrhu svakog lista blistala je po jedna kap rose, crvena kao rubin.

— To je Drvo Znanja Dobra i Zla — reče Vila. Isto ono sa kojega naši preci ubraše plod.

Izađoše iz dvorca i krenuše ka obali lijepa jezera, čija je voda blistala poput dijamanta. Na njoj se ljuljala prelijepa

gondola. Vila pozva princa da uđe u čun, a blagi vjetrić nježno ih gurne naprijed, sve do same sredine jezera.

— Pogledaj — reče Vila. — Na drugoj obali vidjet ćeš sve predjele Svemira.

Princ pogleda i vidje visoke Alpe, prekrivene najbjeljim snijegom, jelama i oblacima kao od pamuka; vidje pastira i pastiricu kako dolaze, a onda se začu lijepa pjesma koja se kao odjek ponavljala.

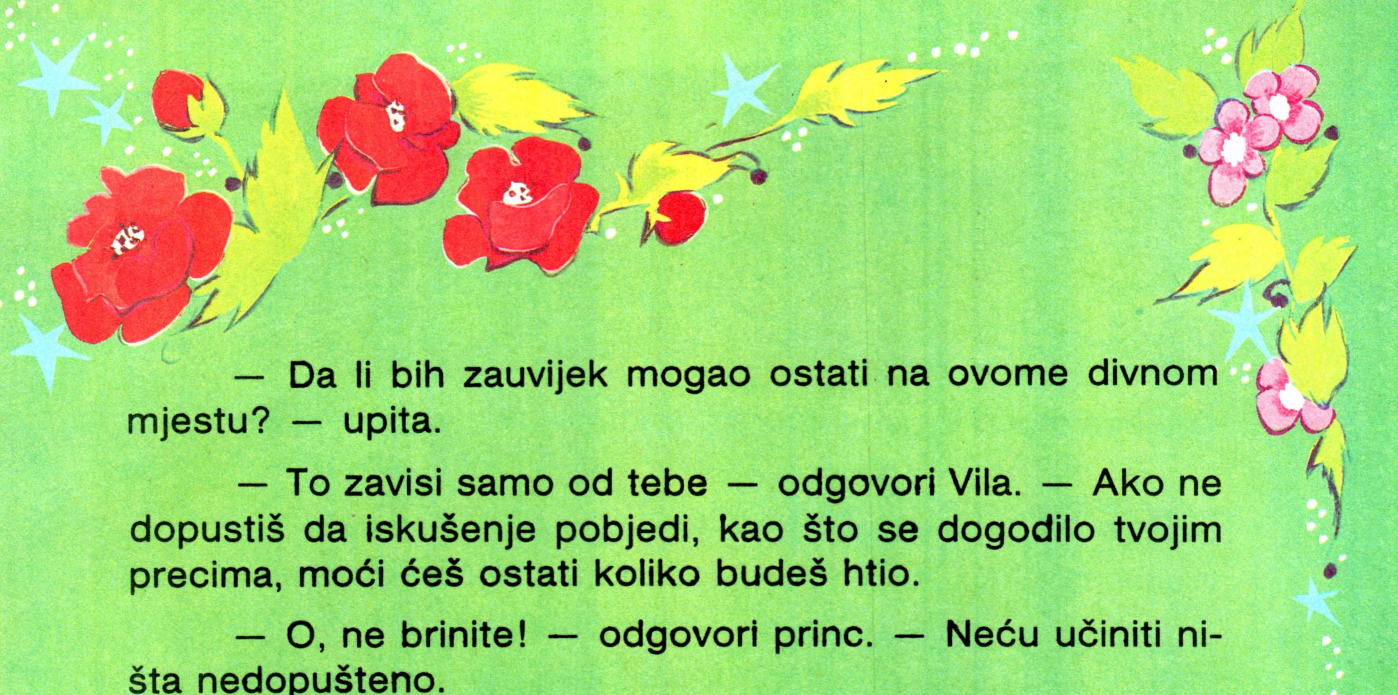

Ugleda Indiju i čudesne hramove od mramora; vitke palme kako se njišu na toplom vjetru: redove bogato ukrašenih ratnika. Malo dalje vidje Australiju i njene egzotične životinje i čudesne biljke drugačije od svih koje do tada bijaše vidio. Ugleda i ljude tamne kože, išarane raznim bojama, kako igraju čudne igre uz zvuk bubnjeva.

Slika se opet promijeni, i princ vidje kako prolazi zemlja Nila kakva bijaše u doba faraona; vidje sjaj hramova i veličanstvene piramide. Sliku smijeni sjeverni predio s prostranim ledom koji je blistao i ružičastim svjetlima sjeverne zore.

Onda prodoše i mnoga druga mjesta. Princ je bio toliko zadivljen da je zadržavao dah ne usuđujući se disati.

— Da li bih zauvijek mogao ostati na ovome divnom mjestu? — upita.

— To zavisi samo od tebe — odgovori Vila. — Ako ne dopustiš da iskušenje pobjedi, kao što se dogodilo tvojim precima, moći ćeš ostati koliko budeš htio.

— O, ne brinite! — odgovori princ. — Neću učiniti ništa nedopušteno.

— Dobro razmisli — posavjetova ga Vila. — Ako nisi dovoljno jak da se odupreš, bolje je da se vratiš s Istočnim vjetrom koji te i donio. On će otići kroz nekoliko trenutaka i vratit će se za stotinu godina. Doduše, ako ostaneš, tih sto godina će ti izgledati kao sto sati, ali svake od tih stotinu noći morat ćeš pobjeđivati iskušenje. Ja ću ti prići i pozvat ću te da me slijediš, ali ti to ne smiješ učiniti; ja ću ti se smiješiti ispod drveta koje si vidio u sredini dvorane, ali ako se približiš i dodirneš me samo vrhom prsta, sav ovaj raj za tebe će nestati i naći ćeš se ponovno u svijetu koji znaš, sa svim njegovim bolima i patnjama.

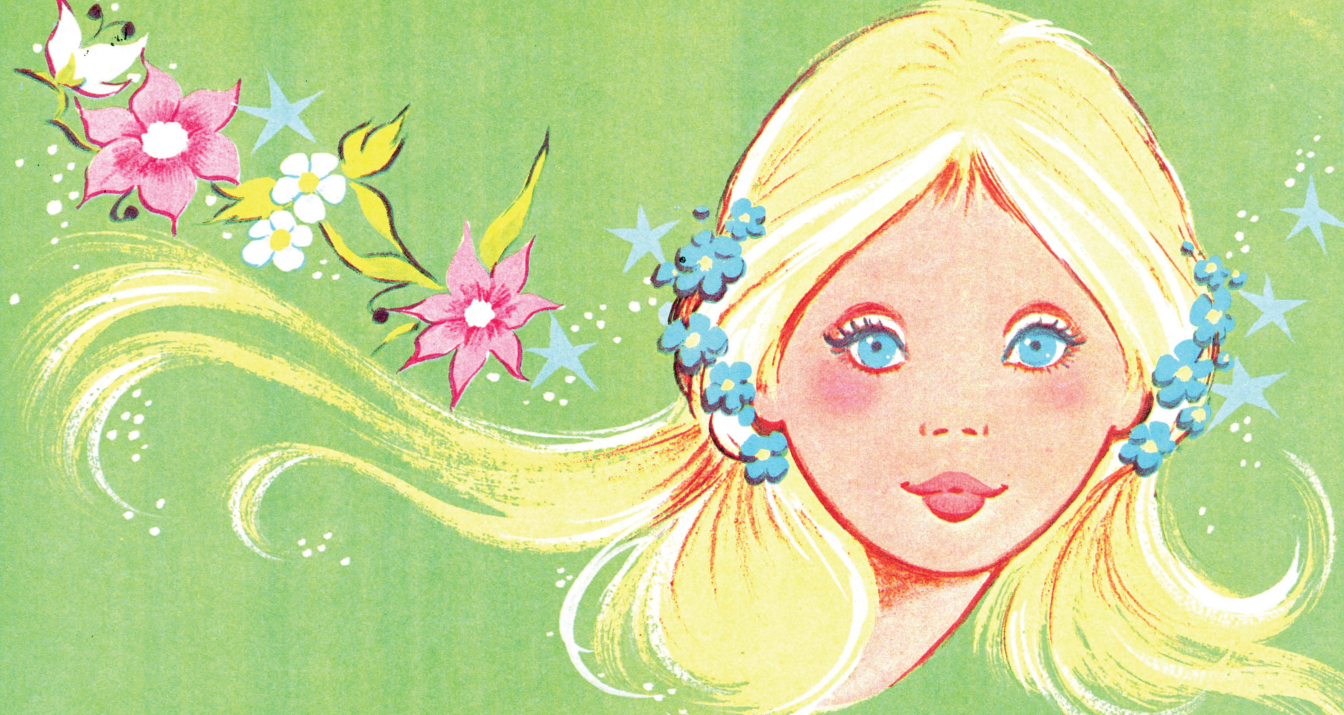
— Ostat ću — odgovori princ. — I položit ću ispit. Siguran sam.

Istočni vjetar se približi i oprlji princa nježnom daškom.

— Moram poći — reče. — Doviđenja, kroz stotinu godina! Zbogom, i neka tvoje srce ostane vedro i postojano!

Zasljepljujući ga sjajem Vjetar rastvori krila i podiže se ponad vrta, njišući u prolazu drveće i cvijeće, koje se lelujalo uz oproštajni šapat.

Rode, labudovi i laste uzletješe i otpratiše Vjetar do same obale rijeke koja je okruživala Otok Sreće. Zatim se Vjetar udalji.

Onda se Vila vrati do princa i reče svojim blagim i prijatnim glasom:

— Sada ćemo plesati i zabavljati se do sumraka. Tada ću ja krenuti i pozvat ću te da me slijediš. Već znaš da to ne treba da poslušаш. Svaki put kada se odupreš mom pozivu, tvoja snaga će rasti i nećeš ni pomisliti da prekršiš zabranu. Ispit će početi večeras.

Vila povede princa u dvoranu od bijelih ljiljana, koji su svojim lelujanjem proizvodili čudesan zvuk, kao sa zlatnih harfi, frula i mandolina. Družbenice lijepe vile, obučene u til i čipku, igrale su ljupko i pjevale slatko i čudesno kao što je čudesan bio život u Vrtu.

Sve je bilo tako divno da je princ jedva primjećivao da vrijeme prolazi. Približavao se kraj dana i nebo se oboji purpurnom. Onda se djevojke približiše princu i ponudiše ga iz dijamantne čaše. On popi nektar i ispuni ga neko milje, do

njegovih ušiju doprije čudesna glazba. Među zvucima, princu se učini da čuje glas svoje majke kako govori:

— Pazi, sine, pazi!

U istom trenutku Vila poče da se udaljava, pozivajući ga da je prati:

— Dođi, dođi! Govorila je šapćući slatkim glasom.

I princ ju je pratio, zaboravljajući na svoju odluku da se odupre kušnji i da izdrži.

Zrak se ispuni divnom glazbom i opojnim mirisima, stiže do dvorane u kojoj je bilo Drvo Znanja. Princu se činilo da vidi lica kako mu se osmjevuju i da čuje glasove kako šapću:

— Da, čovjek je gospodar svemira. Treba sve upoznati i sve znati.

Iznenada, crvene kapi rose, koje su blistale na svakom listu drveta zasjaše još jače i osvijetliše dvoranu svojom svjetlošću.

— Pođi sa mnom — nastavi Vila.

— Zašto da ne idem — pomisli princ. — To mi nije zabranjeno.

— Jedino joj se ne smijem približiti, ne smijem je do-
dirnuti. Oduprijet ću se tome, izdržat ću.

Vila se uputi ka Drvetu; stiže pod njega i razdvoji lišće
skrivajući se u gustom krošnji.

— Približit ću se — ponovno pomisli princ. Samo ću
gledati. Neću je dirati.

Pomakne lišće i ugleda Vilu kako sniva nezaštićena, iz-
gleda nježna poput djeteta; usne joj bijahu poluotvorene i
kao da se smješkala, ali joj je među dugačkim trepavicama
blistala suza.

Dirnut, ne znajući što čini princ se nagnu i uze bijelu
ruku Vilinu.

Odmah se začu strašna grmljavina, iščeznu Drvo Znanja, nestadoše Vila i Vrt, udaljavajući se brzinom svjetlosti ka tamnom i dubokom crnilu. Ostade tek sjajna svijetleća točkica, poput malene zvijezde na nebu.

Princ zadrhta, kapci mu se sklopiše i pade klonulo.

Kada se osvijestio, osjeti na licu hladnu kišu i ledeni vjetar. Sjeti se svega što se zbilo i rastuži se.

— Nisam izdržao — pomisli.

Počelo je svitati i kada princ podiže pogled, ugleda jutarnju zvijezdu kako blista. Ostao je samo tračak treperave svjetlosti od sjaja kojim je još tako nedavno bio okružen.

S bolom ustade sa zemlje i shvati da je u istoj onoj šumi u kojoj se bijaše izgubio prethodnoga dana, a pred njim

je opet bila pećina vjetrova. Njihova majka bila je pored nje-
ga; namrštena čela, gledala ga je prijeteći.

— Velik si mi ti junak! — naruga se. Nisi se uspio
oduprijeti niti jednu jedinu noć! Da si moj sin, odmah bih te
stavila u vreću.

— Zaslužio sam — prihvati princ. — Bio sam previše
samouvjeren, htio sam pobjeći od vlastite sudbine! Sada
znam da nisam bolji od ostalih ljudi.

I tužno uzdahnu. Kako u tišini zore oču da nema vjetra,
upita ženu:

— Gdje su sada tvoji sinovi?

— Opet ne znam — odgovori ona. — Tako nestašna
djeca, povazdan putuju svijetom! Možda se loptaju s oblaci-
ma, možda su negdje daleko. Odoše već jutros, zorom.

S neba iznenada siđe Istočni vjetar obučen u crno, lica
bijela poput snijega. Pruži ruku i pokaza prema visinama,
gdje je mala sjajna jutarnja zvijezda i dalje blistala.

— Tamo, u onoj svjelosti, i sada je Čarobni vrt. Možda
ćeš moći ponovno onamo jednoga dana — reče — da izno-
va pokušaš zavrijediti i svoj ostanak u njemu.

LEPTIR

Bilo je proljeće i leptir je veselo letio cvjetnim vrtom. Htio je da se oženi i trebalo je da odabere vjerenicu među cvijećem. Tražio je da bude lijepa i pristala i uopće da je rese sve same vrline.

Letio je i gledao, kolebao se i razmišljao: cvijeće je bilo tako lijepo i bio je pravi problem odabrati samo jedan! A lep-tir iz ove priče nije volio teškoće!

— Bit će najbolje da se posavjetujem s tratinčicom — pomisli. — Svi znaju da ona zna dati najbolji savjet.

Odletje do grma tratinčice i sleti na jedan cvijet.

— Draga tratinčice — reče — ti si najmudrija među cvijećem i možeš da predvidiš budućnost. Možeš li kazati koji cvijet da odaberem za družicu? Ako mi pomogneš, neću morati da pitam svaki od njih i znat ću kome treba da udva-ram.

Ali tratinčica ne odgovori. Njoj se nije svidjelo što je leptir pita za drugo cvijeće; pa zar i ona nije lijepa i privlačna? Nije joj se dopadalo ni to što je leptir naziva mudrom: ta nije ona kakva starica!

Pošto proljeće bijaše tek stiglo, vrt je bio prepun zumbula i šafrana.

— Zaista su lijepi i ljupki — uzviknu leptir. — Ali mi izgledaju premladi.

I nastavi da leti, promatrajući cvijeće.

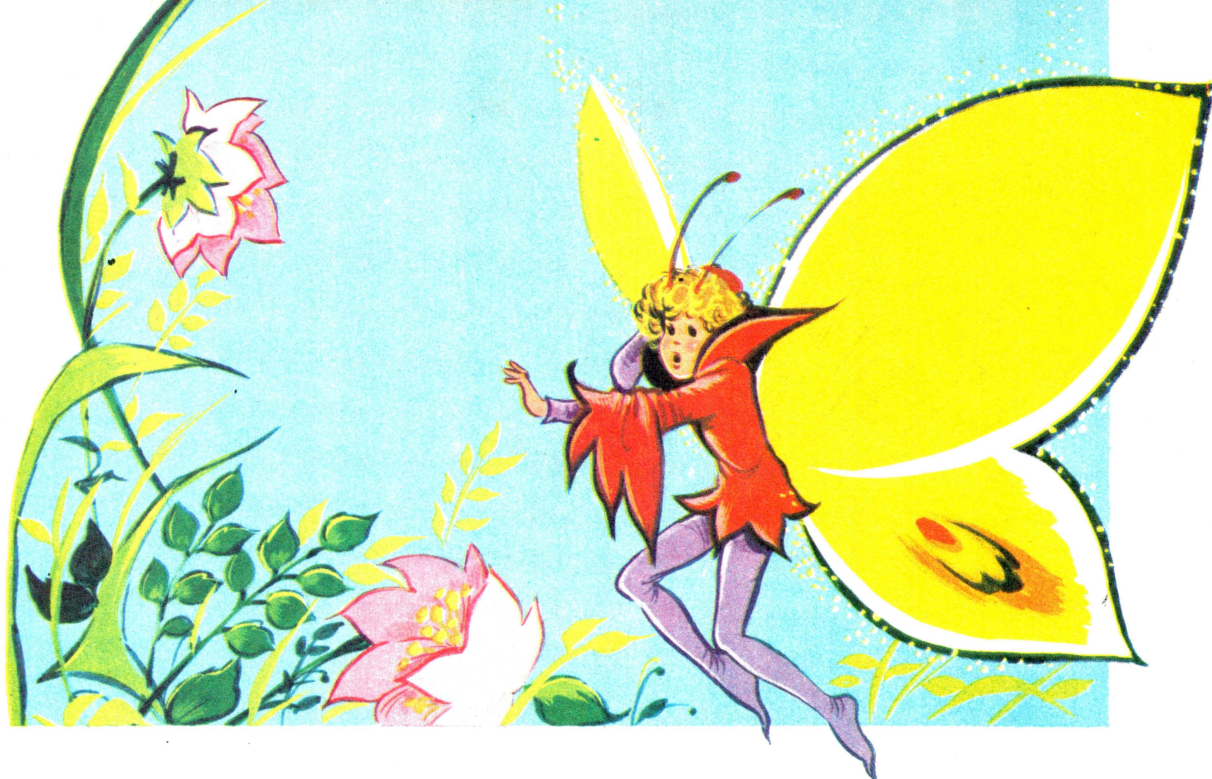
Iznenada ugleda ljubičice polusakrivene među drvećem i već je htio sletjeti na njih, kada pomisli:

— Odveć su stidljive i osjećajne. Već ću naći neki bolji cvijet za se.

Letio je iznad tulipana, ali oni su se činili tako umišljeni i tašti! A cvjetovi limuna? Bili su premali. Što da radi? Koga da odabere? Cvjetovi jabuke sličili su ružama, ali su kratko trajali: vjetar im bijaše pootkidao latice za jedan dan, a leptir nije htio tako kratak brak! Koji je ono cvijet, bjeloružičast i tako elegantan? Cvijet graška, zaista je lijep. Da, odabrat će njega. Osim toga, cvijet se činio vrijedna i dobra domaćica. Već se spremio da ga zaprosi kad primijeti da pored lijepog cvijeta visi mahuna graška, sa suhim i uvelim cvijetom na kraju.

— Tko je to pokraj tebe? — upita leptir.

— Moja starija sestra — odgovori cvijet graška.

— Oh, ne! — uzviknu leptir. — I ti ćeš uskoro biti kao ona!

I pobježe uplašeno.

Tako prođe proljeće i dođe kraj ljeta, a leptir se još ne bijaše odlučio. Cvijeće je još nosilo svoju lijepu odjeću, ali nije već imalo svježine mladosti. Da, bilo je dalija, a i lozica je visila sa zidine, ali to cvijeće jedva da je mirisalo i nije se svidjelo leptiru. Ali, tko zna što se leptiru sviđalo? Ni on sam to, čini se, nije znao!

— Ne može se reći da je to cvijet — pomisli leptir — ali tako lijepo miriše. Da, mirisna je od korijena do vrha listova. Ostat ću s njom.

Leptir sleti na list udvarajući metvici, ali se činilo da ona ne obraća pažnju na nj: ostade stroga i šutljiva, dok najposlije ne progovori:

— Ljeto je prošlo i ja sam stara za ljubav, kao i ti. Ako želiš, možemo biti dobri prijatelji, ali o vjenčanju — ni govora.

Kakvo razočarenje! Leptir nije mogao da nađe ljubav zato što ju je predugo tražio. Proćerdao je život! Nije se oženio i sad je sam!

Bližio se kraj jeseni i vrijeme bijaše hladno i vlažno. Puhaao je vjetar i ljuljao grane drveća koje su žalosno cviljele. Nije bilo ni najmanje ugodno, leptir je letio u svome tankome ljetnom odijelu. Onda ugleda otvoren prozor iznad vrta i uđe. Bio je to prozor sobe gdje su se igrala djeca, a na prozoru bijaše posuda s geranijumima.

Nekoliko trenutaka letio je među cvijećem, ali nalet vjetra ga natjera da se skloni pod krov tople kuće.

— Lijepo sklonište — pomisli zadovoljno.
Proletje pored lampe i sleti na zid. Ali nije mogao živjeti u sobi!

— Potreban mi je zrak, sunce i sloboda. Ne mogu živjeti zatvoren — pomisli.

Htio je pobjeći i ponovno izaći u vrt ali udari o staklo na prozoru i ostade ošamućen. Onda ga vidje jedno od djece.

— Gle! — povika. — Kakav lijep leptir!

I djeca potrčaše da ga uhvate. Leptir je pokušao pobjeći, letio je s jedne na drugu stranu, ali onako ošamućen nije uspijevao pronaći zračnu struju koja bi ga odvela vani u slobodu, u život. Najzad ga jedna ruka uhvati.

— Divan je — ču kako kažu. — Stavit ću ga kraj ostalih leptirova u moju zbirku.

I tako leptir završi život i zauze mjesto u kristalnoj kutiji gdje je bilo i mnogo drugih lijepih leptirova. Bili su lijepi, ali osušeni i mrtvi.

Lijep kraj za neodlučna leptira, koji nije znao da iskoristi svoju slobodu i život onda kada je imao priliku za to!

KASICA

U dječjoj sobi bijaše mnogo igračaka, koje su živjele u prijateljstvu i sastajale se da popričaju kada bi djeca prestala da se igraju. Na ormaru u kutu stajala je kasica od obične gline, u obliku praseta. Na leđima je, kao i sve kasice, imala otvor kroz koji se stavljao novac.

Kasica-prasica iz ove priče čuvala je u svojoj utrobi priličnu svotu. Bilo je raznih vrsta novca: većih ili manjih, srebrnih, bakrenih i od nikla, a ona je bila vrlo ponosna zbog to-

ga. Premda se nije mogla kretati jer bijaše puna novca, ipak je bila zadovoljna.

S ormara je gledala ostale igračke i činilo joj se da od njih više vrijedi.

— Ovim što imam mogu kupiti mnoge stvari — mislilo je prase.

Ostale igračke gledale su prase sa zavišću ali i s velikim poštovanjem: i njima se činio već sam smještaj praseta, tako na ormaru, nečim izuzetnim i uvijek su nastojali dobiti njegovo odobrenje za sve što su činili očekujući, možda, da im prase da i neki novčić.

Bila je ponoć i kroz prozor je ulazila mjesečina, osvjetljavajući sobu. Iz jedne od kutija provirivala je krpena lutka, stara i pomalo priprosta.

— Mogli bismo da pripremimo neku zabavnu igru — predloži lutka.

Odmah nastade velika gužva. Igračke napustiše kutije i ormare gdje ih bijahu čuvali i spremiše se da se zabave i lijepo provedu. Zaključiše da bi valjalo pozvati i kasicu-prasicu, jer onako na visini nije mogla ništa čuti od svega što se zbivalo dolje. Ali prase ne odgovori na poziv, niti sađe s ormara. Da bi moglo da sudjeluje u zabavi, trebalo je da se ostale igračke premjeste kod njega.

— Popet ćemo lutkarsko kazalište i odigrati lijepu predstavu — predloži konjić od kartona.

— Da, da! — zapljeskaše ostale igračke.

I tako, popeše na ormar lutkarsko kazalište i postaviše ga tako da kasica-prasica može dobro da vidi i da joj ne promakne nijedna riječ iz komedije.

Bilo bi lijepo da poslije predstave poslužimo čaj — predložiše lutkina kolica. — Preuzimam na sebe da ga razdijelim.

— O, divno! — reče kutija za konce. — Nakon svega možemo još malo popričati ili zabaviti se presvlačenjem haljina.

Noćna zabava poče i igračke su razgovarale. Svi su govorili o onome što ih najviše zanima. Konjić od kartona odmah poče da priča o trkama i skokovima s preprekama; lutkina kolica govorila su o automobilima, dok se kutija za konce oduševljavala odijevanjem; vojnici su razgovarali o paradi, pa se čak i zidni sat uključio u razgovor i počeo priču o vremenu.

Najzad, kada je razgovor završio, igračke posjedaše i upriješe pogled ka pozornici gdje je trebala otpočeti predstava.

Krpena lutka najavi predstavu i zamoli prisutne da na kraju junaka nagrade pljeskom, manjim ili većim, zavisno od toga kako im se dopadne.

Jedan lutak-iznenađenje, koji je izlazio iz kutije, reče da on neće moći da aplaudira jer nema ruke.

— O, ja ću aplaudirati za sve! — uvjeravao ga je grašak.

Predstava nije bila najbolje pripremljena, ali su je glumci ipak izveli dobro: kretali su se tako da su publici bili okrenuti samo obojenom stranom (leđa nisu stigli obojiti) i vidjela su im se samo lica.

Katkad su odlazili s pozornice da poprave klonuli izgled lutke. Nekim lutkama i igračkama konac za upravljanje bio je predug pa su se udovi znali objesiti. Ove kratke stanke služile su za zabavu pa je sobom zvonio njihov veseo smijeh.

Svi su bili dirnuti sadržajem djela, a nadasve krpena lutka, koja je pljeskala svom snagom. Toliko se bila uzбудila da joj je na mjestu gdje je bila rašivena, ispalo malo piljevine kojom je bila napunjena.

Kasica-prasica također je bila uzbuđena i zadovoljna, pa je razmišljala o tome da nekako nagradi glumce, ali ne mogaše odlučiti koji novčić da izvadi od onih koje je u sebi imala; u svakome slučaju, ostavit će im nešto oporukom kada bude umirala.

Po predstavi, poslužen je, kako bijahu dogovorili, čaj, a u nastavku su se igrali pogađanja. Ali svaka je igračka mislila samo na sebe, na to kako je ona najbolja, kako je baš njeno mišljenje najpravičnije, i o tome što je kasica-prasica imala na umu!

A ona je mislila samo na svoj novac: na okrugle novčiće od srebra, nikla i bakra, što ih je nosila u sebi.

Ali i novčići u kasi imali su svoje mišljenje; govorili su da bi rado upoznali druga mjesta i prošli kroz više ruku, da bi rado poslužili nečemu umjesto što sjede mirno. Izvan kasice mogli bi da posluže za toliko toga! Da, netko bi u nekoj prodavaonici mogao njima kupiti odjeću ili igračke.

I onda, iznenada, bum! Kao da ju je gurnula nestrpljivost novčića, kasica-prasica se zaljuljala i pade s visoka ormara.

Siroto prase ostade ležati na zemlji u komadićima, dok su novčići skakali i veselo se kotrljali po sobi. Srebrni novčić je najbrže trčao i pobježe kroz vrata na ulicu. I ostali novčići, veliki i mali, pođoše za njim, jer su, zaista najviše htjeli da izađu i trče svijetom.

A kasica-prasica, pošto je bila polomljena i više ničemu nije služila, završi u košari za otpatke. To je mjesto koje je zaslužila, jer je i cijeloga života zapravo bila beskorisna.

Igračke iz sobe bile su pomalo razočarane: više nisu imale kome zavidjeti. Ali, kroz dva dana na ormaru se pojavi nova kasica-prasica. Bila je glinena, vrlo slična prethodnoj, samo što ova još nije imala nijedan novčić u sebi. Ali, ubrzo će ih imati, a igračke će se opet nečem diviti i ustupiti joj po-vlašteno mjesto, jer — naprosto — nisu bile izvukle nikakvu pouku!

